

Градимиp Стојковић

ХАЈДУК
ПРОТИВ
ВЕТРЕЊАЧА

мала лагуна

1. НИЗ ПА УЗ

Вратио сам лист хартије. На њему је писало:

„5 Н.

10 FOR A = 1 TO 9

20 FOR B = 0 TO 9

30 FOR C = 0 TO 9

40 IF A = B G.90

50 IF A = C G.90

60 IF B = C G. 90

70 D = INT ((A + B + C)/7)

80 E = INT ((A*100 + B*10 + C)/7)

90 IF D = (A + B + C)/7“

И тако даље, све у истом стилу. Окренуо сам лист. На полеђини је писало: „Гото, ово је за Галаксију“. Дописао сам: „Не познајем дотичну даму. Хајдук“.

Вукола је управо развијао теорију о трагедији Ане Карењине у сукобу са лажним моралом и тако

даље, све у истом стилу. Хималаја је упорно чачкао нос, мењајући стилове према потреби. А напољу је неко урлао из све снаге:

– Додај, кретенчино!

Све је текло уобичајеним током. Ускоро ће Вукола да закључи како пред њим седи гомила тупаваца, безумна и закречена сива маса. Хималаја ће коначно да заврши и последњу фазу геолошких истраживања десне ноздрве. А кретенчина ће, тамо доле, на терену, да дода погрешно.

Требало би да потом одзвони крај седмог часа.

Из блаженства ме је, сасвим безобзирно, пренуо ударац у теме. Одмах потом се зачуо кикот. Окренуо сам се. По поду се котрљао комадић креде. Златко и друштво из последњих клупа су се церкали. Саша је показао онај комад хартије, а онда према Готу. Одвратио сам им показујући песницу.

Најзад је зазвонило.

Маса је по обичају заглавила врата. Ја сам, мимо обичаја, остао да седим.

Вукола је, за катедром, паковао књиге у торбу, гунђајући нешто себи у браду. Посматрао сам га изненађено, ни сам не знам због чега. Као да га видим први пут у животу.

У последњој клупи су Саша и Гото нешто жучно расправљали у стилу „рем... хом... фор... некст... принт...“

После сам остао само ја. У ходнику се још чула галама. Ипак, најгрлатији су били они напољу, на терену. Пришао сам прозору. Није изгледало нарочито високо.

Доле су се измешале смене: наша, која је с нескривеним еланом хватала тутањ, за разлику од треће и четврте године, које су се вукле као балон-жвака. Вратио сам се до клупе и убацио свеску у торбу. Нешто ме је гризло изнутра.

Ни сам не знам како сам се створио опет код прозора. Отворио сам га. Нек се сви носе... ја то могу!

Било је истински једноставно. Испружио сам се и дохватио олук десном руком. Левом сам се држао за прозорски рам. Следећа два покрета су донела промену ослонца леве па десне ноге. Остало је било чиста играчка: држачи олука су били таман довољни да се по њима зачас спустим. Само што ми је стално пиштало у ушима.

Када сам се окренуо, преда мном је стајао избе-зумљени Хималаја.

– Ти ниси чист! – заурлао је, хватајући ме за раме. – Склањај се, иду профани!

Гомила нас је покрила.

Хималаја ме је вукао уз улицу када сам се сетио да ми је торба остала на клупи.

– Чекај! – зауставио сам се. – Морам натраг.

– Не лупај! – гурнуо ме је. – Тутањ!

Тек у аутобусу спопао ме је смех. Сетио сам се Хималајине њушке, тамо, код олука.

– Манијак! – закључио је Хималаја. – Кој’ ти је? С другог спрата низ олук! Спајдермен!

Збиља, који ме је ђаво нагнао? Ипак, успео сам. И било је сасвим једноставно.

Искочио сам из аутобуса станицу раније, остављајући Хималају по други пут забезекнутог. Нека га, опоравиће се. Било ми је стало да будем сам.

Фазон ми није био баш оригиналан, али то нимало није било важно. Урадио сам, јер сам тако хтео.

Није ми се ишло кући. Спустио сам се на клупу испред такси-станице. У једном аутомобилу дремуцао је бркати, рићи мршавко. Није лоше бити таксиста. Да ли би ми моји моторци дозволили да упишем ауто-школу? Кажу да са седамнаест већ могу да прођем обуку и полажем. Са осамнаест пуних добијам дозволу.

Како ли се постаје таксиста?

– Чико – пришао сам таксију – чико, да вас питам нешто?

Једва ме је погледао. Прочитао ме је: нисам муштерија.

– Шта је? – прогунђао је мрзовољно.

– Чико, молим вас, како се постаје таксиста?

Сложио је немогућу фацу и одмерио ме пажљивије:

– Шта те брига за то?

– Ја бих да таксирам. Знам како се добија дозвола за вожњу, али не знам за такси...

Придигао се и удостојио ме једног процењивачког погледа, онако, од главе до пете.

– Синко – отворио је врата и извукао се напоље. – Батали. Много нас је к'о кусих паса. Није ово више сладак 'леб. Учи, бре, школе!

Слегнуо сам раменима. И овај воли да придикује. Сви су моторци исти. Сви се муче због нас, ми

смо им највећа брига, нама обезбеђују будућност. Знао сам напамет шта следи: он мора да црнчи јер није имао услова да се школује, он црнчи а ми се зевзечимо, мада имамо све. У којој су школи научили ту песмицу напамет?

Завукао сам руке у џепове и отишао даље, пре но што је бркати риђа узео ваздух за проповед. И даље ми се није ишло кући. Шта ћу ја у оној пустоши? Вера, моја маторка, долази тек око пола четири. Маторац ми је у другој смени. А стан зврји празан. На кухињском столу цедуља: „Подгреј грашак. Сипај воде у шерпу с крменадлама. Мама.“

Увек сам се питао због чега пише нове цедуље. Много је лакше да их једном испише у свим варијантама, па да их мења према јеловнику. Мени је свеједно – грашак, боранија, пасуљ... зар је то уопште битно?

Продужио сам. Куда? Зна се: да подгрејем оно из фрижидера.

*

Тачно у шест зазвонио је телефон. Вера је подигла слушалицу и довикнула ми да утишам „то чудо“. Искључио сам касетофон.

– За тебе – јавила ми је. – Зове те Каћа.

Каћа је осула палбу само што сам изустрио „хало“.

– Ти си највећи кретен на свету! Шта ти је оно требало? Сви су се избезумили! Фрка по школи, као никад! Књиге су ти код Лакија Лућана. Гадно

си забрљао. Како ћеш да се извадиш? И Фриц је подивљао. Због чега си се мајмунисао?

И тако даље. Спустио сам слушалицу, прекинувши везу. Каћа је свакако била у праву. Она је увек била у праву. Имала је гадан језик, још гаднију нарав, али је радила за све нас. Профани су били опрезни с њом. И нису јој могли ништа, била је вуковац. Знао сам да ће ми исцедити маст, али да ће ме вадити до даске.

И било ми је свеједно.

Телефон је опет зазвонио. Довикнуо сам:

– Мама, нисам код куће!

Наравно, опет је звала Каћа. Вера је успела да је откачи, па ушла у собу.

– Шта ти је, сине? – бринула се. – Зашто се не јављаш? Шта се догодило?

– Ништа значајно – фолирао сам. – Знаш да је Каћа дежурни гњаватор.

Телефон је и трећи пут зазвонио. На срећу, звао је мој маторац с посла. Искористио сам гужву и провукао се поред Вере, додавивши:

– Идем у биоскоп. Доћи ћу на време. Ђао, мама!

Чаробно, зимско вече, а насеље празно. На коју ћу страну? Да идем у биоскоп? Ни на крај памети! Шта радити у овом глупавом насељу чаробне, зимске вечери? У кафићу „Картагина“ разарала је квадрофонија. Завирио сам: пун к’о око. Све исте фаце. И, као и обично, главну реч је водио Влада Индијанац.

– Хајдук! – позвао ме је. – Геније, приђи и поднеси рапорт. Људи, овај дечко је одвалио највећи фазон свим времена!

Одмахнуо сам руком и испарио. Владу сам знао као свој длан. Тај ће да надува целу ствар. Само ће да ми напакује невоље.

Ништа ми друго није остало него да одем до центра. Бар ће ми проћи време. Нешто пре аутобуске станице сам застао испред зеленог солитера. Ту је, некада давно, становала једна Весна.

Како пролази то шугаво време...

У аутобусу, само што су минуле прве две станице, поново ме је ухватило оно. Гледао сам кроз прозор, звиждао кроз зубе, загледао околу као заинтересовано, прислушкивао туђе разговоре – није вредело. Како је аутобус остављао за собом станицу по станицу, клацкајући се према центру, мени се под кожу увлачио онај осећај. Неколико секунди било ми је довољно за размишљање. У ствари, нисам ни размишљао. Искочио сам на тротоар, стресао се и закорачио, а аутобус је већ нестао из угла.

Двадесетак корака потом борио сам се против неиздрживог пецкања у образима, тражећи разлоге и оправдања, а онда сам већ прошао кроз капију и нашао се у дворишту. У тами је све изгледало друкчије, а познато.

Ухватио сам олук са обе руке. Лим је био пријатно хладан. Првих пар метара пратило ме је пиштање у ушима. Било је, ипак, нешто теже верати се нагоре. Као да је олук био овлажен, па су ми прсти малчице несигурније обухватили избочине.

Испружио сам леву руку и дохватио рам прозора. Остало је да пренесем тежиште тих метар и

по растојања и – стајао сам на прозору, на другом спрату, осмехујући се, задовољан. Унутра је теткица управо завршавала размештање столица. Погледао сам преко рамена и није ми било свеједно. Доле се баш ништа није видело.

Теткица је одложила метлу, прихватила крпу и обрисала у пар потеза катедру. Пришла је прозору, отворила га и нашла се лицем у лице са мном. И то је био увод у шоу.

Најпре је побледела, па поцрвенела, па пустила сирену у погон. Какав је то врисак био! Неописиво.

Спустио сам се са прозора у учионицу и сачекавши да она осети потребу за новом количином ваздуха, најучтививије рекао:

– Добро вече. Извините, заборавио сам торбу.

Прошао сам поред окамењене теткице, као завирио под клупу и пошто наравно никакве торбе није било, кренуо ка вратима.

– Изгледа да ју је неко однео – рекао сам излазећи. – Довиђења.

*

Само што сам затворио врата за собом, из учионице се разлегао нови врисак:

– Упомоћ! Лопови! Разбојници!

Оборио сам светски рекорд у брзом силажењу низ степениште. У холу сам пребацио из четврте у другу брзину. Нехајно, као да се ништа није догодило, изашао сам кроз главна врата.

Био сам смирен и задовољан. Ето, и то сам оба-вио. За данас – доста.

Вера је, по обичају, предано зурила у екран. Она није пропуштала ниједну епизоду ниједне серије.

– Зар већ? – добацила је, не одвајајући поглед од телевизора. – Какав је филм?

– Нисам ишао у биоскоп – рекао сам, вршљајући по фрижидеру.

– Аха! – казала је. – После ћеш ми испричати. Ако је стварно добар, можда ћемо и ми да га гледамо.

Уобичајена сцена, па ипак ме је погодило. Могла је бар да чује шта јој говорим!

Смандрљао сам неки паризер и ледени јогурт. Ускоро ће и маторац с посла. Боље ће бити да се скло-ним. Никако ми није било до домаћих разговора.